

WSTEPNE SPRAWOZDANIE Z BADAN CMENTARZA NA UROCZYSKU WIELKI BOR

Zaproszeni do współpracy przez Zespół Organizacyjny Ekshumacji Grobów w Puszczy Augustowskiej, podjęliśmy w dniu 8.08.b.r. prace archeologiczne na terenie cmentarza położonego na Uroczysku Wielki Bor w obrębie oddziału leśnego nr.713)1 w pobliżu drogi Giby - Rygól (por.zgł.nr.1). W miejscu tym w 1987r., prowadziła prace ekshumacyjne ekipa Okręgowej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich ^{w Białymstoku} pod kierownictwem prokuratora W.Monkiewicza. Celem naszych badań było poszukiwanie miejsca wiecznego spoczynku ofiar obławy przeprowadzonej przez NKWD w lipcu 1945 i weryfikacja ustaleń i identyfikacyjnych ekipy prok.W.Monkiewicza. W wykopie nr.I o pow.35 m² ujawniono dwa pochówki szkieletowe częściowo odkryte w toku prac prowadzonych w 1987r., między innymi częściowo odkopany wówczas i wzbudzający kontrowersje szkielet do którego kości podudzi przywiązany był metalowy kabel. W wykopie nr.IV o pow.48m², będącym kontynuacją wykopu, w którym ekipa prok.Monkiewicza ujawniła 9 pochówków szkieletowych odkryliśmy ich następną serię - 10 grobów szkieletowych. W pozostałych wykopach, które objęły teren o powierzchni 257 m² nie ujawniono jakichkolwiek śladów pochówków.

Stwierdziliśmy, że mamy do czynienia z grobami pojedynczymi, ułożonymi szeregowo; na gł. od ok. 70 do ok. 110 cm od powierzchni. W przekroju poziomym czytelnie rysowały się ślady poszczególnych wkopów grobowych. Wszystkie pochówki były zorientowane wzdłuż linii X_{NI}^U (czaszki) X_{NW}^{SE} (kości nóg). Poszczególne groby usytuowane były w stosunkowo równej odległości wynoszącej ok. 60 - 90 cm.

Szkielety zachowały się na ogół w stanie kompletnym, z wyjątkiem tych, które były uszkodzone w trakcie badań ekipy prok. Monkiewicza (gr. 1,2) lub amatorskich poszukiwań (gr.9). Zmarli byli pochowani w pozycji wyprostowanej, na wznak, z rękoma ułożonymi wzdłuż tułowia, ułożonymi na piersiach lub z jedną ręką ułożoną wzdłuż tułowia, a drugą ułożoną na piersi. W dwóch wypadkach (gr.7 i 10) zaobserwowano pierwotne zmiążdżenie kości czaszki. Szczegółowej ekspertyzy antropologicznej pochówków, które wykazują cechy pochówków męskich, dokonał doc. dr Tadeusz Józwiak z Akademii Medycznej w Białymstoku.